

[Kofoed.]

Svend Haugaard går op og harcelerer over, at jeg ikke står som forslagsstiller. Jeg kan såmænd godt oplyse hr. Svend Haugaard om, at da dette forslag blev fremsat i folketinget, var jeg udsendt i offentligt hverv, og min suppleant var indkaldt. Derfor står der »omtrykt« på beslutningsforslaget, for mit navn kunne ikke være på den dag, da jeg ikke var medlem af folketinget. Men det er petitesser, hr. Svend Haugaard. Det, det drejer sig om, er landbrugs-erhvervets situation.

Jeg synes ikke, jeg vil gå ind i denne småsure politik, man lægger an her. Det, det drejer sig om, er, at vi ved én ting, nemlig at landbrugsproduktionen falder. Vi ved også i denne sal ganske udmærket hver for sig, at der er adskillige årsager hertil. Der er ikke enkelte årsager, men der er flere forskellige. Derfor må det være folketingets opgave sammen med regeringen at få fjernet nogle af de årsager, så denne produktionsnedgang kan vendes til en fremgang.

Jeg kan altså ikke se, at det skal være så frygtelig galt, at dette beslutningsforslag er fremlagt til drøftelse som udgangspunkt for en debat. Jeg modtager gerne bidrag, mere positive bidrag, således at vi kan få de løsninger frem, som jeg tror at alle partier er enige om.

Arne Bjerregaard (KrF):

Jeg er da helt enig med hr. Kofoed i, at vi må se situationen i et nyt lys. Vi må se fremtiden ud fra en fordomsfri analyse. Det er vel også det, hr. Kofoed ønsker. Men hvad er det, hr. Kofoed med andre har fremlagt? Det er jo ensidighed. Er ensidighed nyt lys over landbrugserhvervet? Det kan jeg ikke se.

Hermed sluttede forhandlingen.

Forslagenes overgang til anden (for forslaget til folketingsbeslutnings vedkommende sidste behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at forslagene henvises til landbrugs- og fiskeriudvalget. Hvis ingen gør indsigelse imod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om æn-

dring af lov om radio- og fjernsynsvirksomhed [af Annelise Gotfredsen m. fl.].

(Lovforslag nr. L 113. Fremsat 18/3 77).

Formanden:

Sammen med denne sag foretages de to sidste på dagsordenen opførte sager, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om radio- og fjernsynsvirksomhed. (Ophævelse af amtsprogramråd) [af Pouls-gaard m. fl.].

(Lovforslag nr. L 141. Fremsat 29/3 77).

Første behandling af forslag til lov om radio- og fjernsynsvirksomhed [af Mølgaard m. fl.].

(Lovforslag nr. L 146. Fremsat 12/4 77).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Ministeren for kulturelle anliggender (Niels Matthiasen):

Den store interesse for Danmarks radios virksomhed, som synes at herske overalt i samfundet, deles tilsyneladende af folketinget. Ifølge den gældende lov om radio- og fjernsynsvirksomhed skal denne lov til revision i folketingssamlingen 1977-78. Alligevel behandlede vi i sidste samling 3 lovforslag om ændring af loven, uden at disse forslag førte til nogen ændringer. I denne samling skal vi nu igen behandle 3 lovforslag, og lad mig straks sige: forhåbentlig med samme resultat, altså at loven vil stå uændret til næste samling.

Jeg skal herefter kommentere de enkelte lovforslag ganske kort.

I tråd med hr. Ninn-Hansens mindretalsudtalelse i betænkning nr. 787 af januar 1977 om udvidet statslig information om love m. v. har fru Annelise Gotfredsen m.fl. fremsat forslag om en ændring af radiolovens § 7, således at den statslige information kan henlægges til vedkommende ministers ansvarsområde på samme måde som nu undervisningsvirksomheden. Forslagsstillerne peger på, at de af forfatningsmæssige grunde finder det betænkeligt, at Danmarks radio kan udøve censur over for statens øverste instanser, når det drejer sig om vigtig information til hele befolkningen. Forslagsstillerne gør samtidig opmærksom på, at Danmarks radio i betænkningen om statslig information udtaler sig imod tanken om at lægge ansvaret for denne del af programvirksomheden uden for Danmarks radio.

[Ministeren for kulturelle anliggender.]

Ligesom flertallet bag udvalgsbetænkningen mener jeg, at programansvaret for informationsvirksomheden foreløbig bør forblive hos Danmarks radio, men således at tilrettelæggelsen sker i meget nært samarbejde med statens informationskontor. Der knytter sig en del problemer til det, hvis man fortsætter en udvikling, der lægger flere og flere programområder uden for Danmarks radios ansvar og lægger dem ind under et direkte ministeransvar. Der er således tale om, at Danmarks radios eneret på at sprede radio- og fjernsynsprogrammer ændrer karakter, princippet om licensfinansiering ligeledes, uden at det har været gjort til genstand for de grundige overvejelser, som må til som forudsætning for så væsentlige ændringer.

På nuværende tidspunkt har man ikke tilstrækkeligt erfaringsmateriale til at belyse problemerne omkring ansvarsfordelingen. Jeg kan derfor ikke tilslutte mig forslaget fra fru Annelise Godtfredsen m. fl. om at åbne adgang til at flytte ansvaret for informationsvirksomheden væk fra Danmarks radio, men må tværtimod i princippet advare imod en stærkere opsplnitning af ansvaret end den, der allerede er hjemmel til. Spørgsmålet bør i hvert fald afvente den revision af radioloven, som skal foretages i næste folketingsssamling, men jeg vil tilføje, at selv da er det tvivlsomt, om grundlaget vil være tilstrækkeligt til at vurdere disse ansvarsproblemer.

Hr. Poulsgaard m. fl. forslagsstillere mener i bemærkningerne til deres lovforslag at kunne konstatere, at oprettelsen af amtsprogramrådene ved 1973-loven var fejlagtig. Jeg er ikke enig. Oprettelsen er et udtryk for et ønske om at decentralisere ikke blot programvirksomheden, som det er sket bl.a. ved provinsafdelingens oprettelse, men også styringen af Danmarks radio. Jeg skal være den første til at erkende, at disse råd ikke har fået den rigtige placering i ansvarsstrukturen, som de burde have. Jeg ved, at der er mange, også her i salen, der er enige med mig. Jeg pegede på dette forhold i min redegørelse til folketinget af 6. april 1976 om revision af radioloven og udtalte da, at repræsentanter for de lokale programråd må have deres plads et sted i ansvarssystemet i stedet for blot at være udenforstående rådgivere, som de nu i realiteten er.

Dette er stadig min opfattelse. Det er en let-

færdig omgang med den brede befolknings interesse i Danmarks radios hele virksomhed at nedlægge disse råd. Vi har i disse et udgangspunkt for at videreudvikle den lokale indflydelse. Jeg ved, at der rundt omkring i de amtslige programråd rører sig mange tanker om, hvorledes dette skal ske, og jeg står over for forhandlinger med Amtrådsforeningen herom som et led i forberedelsen af lovrevisionen i næste samling. Jeg må derfor helt afvise forslaget om at nedlægge programrådene.

Endelig har Danmarks retsforbund fremsat forslag om en ny radiolov, der indeholder forslag om ændringer af mere gennemgribende karakter, først og fremmest med hensyn til styreformen. Jeg konstaterer i forbifarten, at man i forslaget opretholder de amtslige programråd. Der er vel næppe tvivl om, at Danmarks radios styreform bliver et af de væsentligste og vel nok også vanskeligste spørgsmål under behandlingen af revisionsforslaget i næste samling. Også dette spørgsmål drøftede vi i folketinget for et år siden i forbindelse med min redegørelse. Dengang var det andre forslag, der var fremme i den aktuelle debat; nu foreligger retsforbundets forslag om direkte valg.

Jeg føler mig sikker på, at vi til efteråret kommer til at overveje forskellige modeller til erstatning for den i 1973-loven nedfældede ordning, som ikke helt har svaret til forventningerne. Det fra socialdemokratiet i vinteren 1976 fremkomne debatoplæg går ud fra et lille radiatoråd og et noget større repræsentantskab. Der er også andre modeller. Alt det må vi se på i sammenhæng med den diskussion om strukturen, som vi skal have først og fremmest om decentraliseringen, og det er det, der vil blive et led i revisionsdebatten til efteråret.

Jeg må derfor på dette tidspunkt afvise retsforbundets lovforslag.

Nørgaard Sørensen (S):

Vi har jo i dag 3 forskellige lovforslag til første behandling om ændring i loven om radio- og fjernsynsvirksomhed.

Der er måske grund til at undre sig over, at forslagsstillerne, henholdsvis det konservative folkeparti, fremskridtspartiet og retsforbundet, pludselig har fået sådan et hastværk med at fremsætte mere eller mindre gennemtænkte forslag om ændringer i radioloven, når vi ved, at der i den nugældende lov står, at hele loven skal tages op til revision i folketingsåret

[Nørgaard Sørensen.]

1977-78. Vi ønsker i socialdemokratiet at få en generel debat om hele radioloven ved den lejlighed og ønsker altså ikke i dag at indlede en sådan generel debat, kun at holde os til de konkrete lovforslag.

Det konservative folkeparti har fremsat forslag om, at den statslige information kan henlægges til vedkommende ministers ressortområde, på samme måde som undervisningsvirksomheden nu er det. Der er grund til at understrege, at Danmarks radio ifølge loven skulle være en selvstændig institution, at den skulle være uafhængig. Jeg går også ud fra, at fru Annelise Gotfredsen er enig i, at det skal den fortsat være. På baggrund af det er det en overordentlig betænkelig sag, når man stiller forslag om overflytning af kompetence fra den selvstændige Danmarks radio til ministeren eller rettere sagt at lægge ansvaret bort fra den uafhængige radio over til en ministers område. Hvis dette skal være den fremtidige udvikling, vil det givetvis blive svært at trække grænsen for ansvarsfordelingen, og den lovfæstede selvstændighed for Danmarks radio kan blive en illusion.

Jeg ser, at forslagsstillerne begrundet forslaget med en angst for, at Danmarks radio vil censurere statens informationsudsendelser. Jeg går ud fra, at forslagsstillerne her i dag er i stand til at give denne angst en rimelig begrundelse. Hvis det ikke er muligt, må jeg anse problemet for at være af mere teoretisk end rent faktisk karakter. Jeg skal i øvrigt henvise til ordene på side 63 i betænkning nr. 787 om, at det er udvalgsflertallets opfattelse, at Danmarks radio ikke vil stille krav om ændring af et selvstændigt informationsindslag fra den politisk ansvarlige minister. Vi afviser fra socialdemokratiets side naturligvis dette lovforslag.

Hr. Poulsgaard og fremskridtspartiet har fremsat forslag om, at amtsprogramrådene skal nedlægges. Det gøres med den begrundelse i bemærkningerne, at de alene er – og jeg tillader mig at citere:

»... et papir-, tids- og økonomikrævende omsvøbsdepartement uden den mindste smule fornuftbetonet indhold.«

Det er en af de typiske fremskridtsfraser, hvor det åbenbart mere drejer sig om at bruge nogle udvalgte skældsord end om at komme med en egentlig begrundelse og argumentation. Jeg regner heller ikke med, at vi i dag vil få nogen som helst form for saglig begrundelse

for lovforslaget fra partiets side. Det er ganske interessant at se fremskridtspartiets forslag, når partiets kulturpolitiske ekspert hr. Poulsgaard jo ofte har talt om det væsentlige i, at man når ud til den enkelte borger, opnår en decentralisering. Dette lovforslag er jo direkte et angreb på en decentralisering af Danmarks radio.

Disse amtsprogramråd har givetvis ikke fået den rigtige placering, som ministeren var inde på det. I socialdemokratiet ønsker vi imidlertid ikke blot at stryge dem, men derimod i forbindelse med lovrevisionen at få en saglig diskussion om, hvordan vi kan give dem et mere reelt indhold. Dette må tages op i forbindelse med en diskussion om kompetence, ansvarsfordeling, decentralisering af programvirksomheden osv. osv. Jeg nærer ingen illusioner om, at fremskridtspartiet vil deltage i denne diskussion på nogen saglig måde, men regner så til gengæld med, at der er andre partier, der er interesserede i at tage disse spørgsmål op ved lovrevisionen.

Endelig har retsforbundet fremsat et meget vidtgående forslag til lov om radio- og fjernsynsvirksomhed. Jeg vil tilslutte mig ministerens bemærkninger om, at det er bedst at vente med en principdiskussion om disse ting, indtil den kan foregå på grundlag af det materiale, der givetvis vil fremkomme i forbindelse med revisionsforslaget. Bl.a. derfor må jeg afvise forslaget og skal ikke tage nogen stor diskussion op nu.

Jeg ser dog, at det væsentlige i retsforbundets forslag er det direkte valg af radiorådet og øget kompetence til radiorådet. Dette foreslås, siges det i bemærkningerne, for at komme politiseringen i radiorådet til livs. Politikerne skal f.eks. heller ikke kunne vælges.

Selv om jeg nok vil kunne give retsforbundet ret i, at radiorådet i dag bruges – eller misbruges – af visse kredse som en politisk diskussionsklub, hvilket radiorådet aldrig har været tænkt som, så vil jeg dog afvise det direkte lytter- og seervalg. Jeg mener, det er en illusion at tro, at politiseringen afskaffes ved et direkte valg; tværtimod vil et sådant valg være alle tiders chance for politiske grupperinger til at forsøge at øve pression mod Danmarks radio, og resultatet vil efter min bedste overbevisning blive, at Danmarks radio udsættes for forsøg på politisk pression i meget højere grad, end det i dag er tilfældet – og i dag er det, som man vel alle sammen ved, slemt nok.

[Nørgaard Sørensen.]

Socialdemokratiet ønsker altså ikke at medvirke til en sådan udvikling. Vi ønsker tværtimod at modvirke en sådan udvikling, hvilket også kan ses i socialdemokratiets debatoplæg om radio og fjernsyn, som jeg også håber kan indgå ved lovrevisionen til næste år. Jeg skal derfor afvise dette forslag.

Nathalie Lind (V):

Jeg må begynde med at sige, at jeg må være enig med ministeren i, at nu i den sidste måned, der er tilbage af folketingets arbejde, kan det ikke være rimeligt, at vi begynder at ændre på radioloven. Da vi havde debatten i foråret 1976, havde vi gerne set, at man var kommet længere. Vi havde gerne set en revision noget før, men det var der ikke flertal for. Det, der for os var og er det afgørende, er, at vi får brudt Danmarks radios monopol, men på nuværende tidspunkt må jeg erkende, at vi må tage revisionen i 1977-78. Så må de forslag, som er fremsat, jo indgå i overvejelserne, og vi må diskutere de enkelte ideer dér. Jeg håber, ministeren kan oplyse os om, at vi vil få god tid til denne meget vigtige lovrevision, altså at vi tidligt på efteråret 1977 kan komme i gang med debatten om, hvordan en kommende radioordning skal være.

Med hensyn til de enkelte forslag må jeg sige, at jeg er enig i flertalsindstillingen i betænkningen. Jeg tror, det er rigtigt, at det vil være problematisk, hvis man gradvis lægger flere og flere opgaver uden for radiatorådets ansvar. Det, der står i flertalsudtalelsen i betænkning nr. 787, at man ikke mener, man har tilstrækkelig erfaring i øjeblikket til at træffe en sådan beslutning, men at man dog åbner mulighed for, at der kunne komme en anden ordning i forbindelse med den store revision af radioloven, synes jeg er et holdbart standpunkt.

Jeg vil gerne spørge fru Annelise Gotfredsen, da jeg forstår, at disse OBS-serier, der er tale om, ikke alene skal indeholde information fra statens side, hvem man havde tænkt sig skulle have ansvaret, hvis der er tale om information f. eks. fra andre myndigheder eller organisationer. Det synes jeg vi i hvert fald trænger til at få afklaret.

Med hensyn til det næste forslag, fremsat af fremskridtspartiet, må jeg sige, at naturligvis kan man kritisere, at programrådene ikke har et virkeligt ansvarsområde, men det var en for-

søgsordning, der blev indført. I tråd med hvad vi mener om betydningen af decentralisering, er vi dog ikke til sinds nu at foreslå programrådene nedlagt. Jeg tror, at et meget afgørende punkt, når vi skal diskutere dette, hvilket ansvar og hvilke opgaver vi kan give programrådene, bliver spørgsmålet om, hvordan valgreglerne skal være. I øjeblikket udpeges de på forskellig måde, det må vi se på til efteråret.

Retsforbundets forslag må man i hvert fald sige bryder med tilvante tanker. Jeg tænker ikke alene på, at der skal være et direkte valg, det har man vel hørt før, men jeg mindes ikke – det kan naturligvis være min fejl – at man før har tænkt sig en konstruktion, hvor man efter at have foretaget et direkte valg af hele denne bestyrelse, hele dette radiatoråd, siger: hvem er de ansvarlig over for? Ja, de er ansvarlig over for radiatorådet, står der et sted, men i øvrigt er de kun ansvarlige over for lyttere og seere. Så vid er denne lov, at hvis radiatorådet vedtager, at man vil lave et tv 2 eller man vil indføre reklame, eller man vil forhøje licensen meget betydeligt, og det vil vel følge af det første i hvert fald – ja, så er der ingen myndigheder, man skal spørge. Finansudvalget er helt ude af billedet. Man kan vedtage helt andre regler for stillingsansættelser og hvad ved jeg. Alle disse ting lægger man udelukkende i hænderne på dem, der har fået flest stemmer ved dette landsomfattende direkte valg.

Da vi i foråret diskuterede spørgsmålet om Danmarks radio, hvor vi også var inde på styreformen, nævnte jeg, at for mit parti har det nogen betydning, at det repræsentative demokrati, som det manifesterer sig i folketinget, fortsat opretholdes, ikke mindst så længe Danmarks radio fortsat er en monopolinstitution. Vi tror, at en politikerindflydelse under den ene eller anden form – jeg har også før nævnt, at det afgørende er, at det udpegende organ er repræsentativt sammensat – er det bedste værn mod politisk pression. Her kan jeg altså være enig med socialdemokratiets ordfører.

Der er naturligvis mange tanker, man kan sætte sig ind i, og nogle af dem kan man sikkert også lære noget af, men jeg synes ikke om selve ideen i forslaget, at man giver disse 15 mennesker aldeles ubegrænset, nærmest diktatorisk magt for en 2-årig periode. Det eneste våben eller værn, man har imod dem, er, at de ikke bliver genvalgt. Når man tænker på, hvil-

[Nathalie Lind.]

ken betydning et medium som Danmarks radio, et monopol af denne art har, så kan vi ikke acceptere, at det skal opbygges på denne måde.

Melchior (CD):

Der kan ind imellem være rimelighed i, at partier fremsætter forslag, om hvilke de godt på forhånd ved, at der ikke er nogen chance for at få dem vedtaget. Men det må kræve, at det er forslag af væsentlig principiel betydning, eller at de peger på et helt nyt problem. Jeg synes ikke, nogen af de her fremsatte forslag har denne karakter. Når dertil lægges, som både ministeren og de hidtidige ordførere har peget på, at der kun går et halvt år, før vi under alle omstændigheder skal se på radioloven i dens helhed, så finder jeg ærlig talt, at disse lovforslag ikke engang burde have været til første behandling.

Dermed har jeg ikke sagt noget om intentionerne med de forskellige forslag, men bare om tidspunktet for deres fremsættelse. Forårstid er jo ikke syltetid, men vi bliver altså nødt til at lægge disse forslag i dybfryseren og så tage dem frem igen, når det bliver syltetid og hele emnet skal op til en gennemgribende behandling.

Lad mig kort sige om det konservative lovforslag nr. L 113, at jeg finder bemærkningerne meget sparsomme. Vi får egentlig lidt for lidt at vide om intentionerne bagved. Det får vi måske om lidt, når ordføreren for forslagsstillerne får ordet, men det burde nok foregå i omvendt rækkefølge. Vi har ikke overvejende sympati for ideen i dette forslag. Vi har stor tillid til, at Danmarks radios normale redaktion og professionelle bemanning er den mest sandsynlige garanti for, at stoffet i hvert fald bliver præsenteret på en måde, som animerer lyttere og seere til at deltage. Personlig har jeg aldrig brudt mig om de politiske partiers egne udsendelser i radio og fjernsyn, og de vil altså også nu blive lagt i mølpose. Jeg frygter, at en informationsvirksomhed som den, der her er tilsigtet, vil få en lignende lidt gold og lidt fersk karakter. Det vil i vid udstrækning gå ud over det interessevækkende, som sådanne nødvendige udsendelser bør være. Det tror jeg man bedst opnår ved en normal journalistisk redigering.

Fremskridtspartiets forslag har vi absolut ikke nogen særlig sympati for. Hovedsagelig af

den grund, at tiden ikke er inde, og det ved fremskridtspartiet højst sandsynligt også udmærket.

Meget spændende er naturligvis retsforbundets forslag, og jeg har da en vis sympati for det, idet vi i høj grad i mit parti sysler med tanker om direkte lytter- og seervalg, f. eks. hvert fjerde år i forbindelse med licensbetaling el. lign., men at man skulle hindre politisk repræsentation i radioens ledelse og forbyde politikere at blive valgt, enten via dette ting eller via direkte lytter-seervalg, det har vi ikke bare ikke forståelse for, det er vi, som det vil være mange bekendt, direkte modstander af. Vi vil derfor ikke kunne benytte denne idé som grundlag for vore tanker til efteråret.

Lad mig til slut have lov at knytte en bemærkning til noget, hr. Nørgaard Sørensen sagde i sin tale. Han var inde på, at man ikke gerne vil have mere politisk pression i Danmarks radio – det er der allerede nok af, som det er nu, sagde hr. Nørgaard Sørensen. Det forekommer mig, at han dermed sætter sig mellem to stole eller i hvert fald forsøger at trutte i to mikrofoner samtidig. Hans parti og regeringen går ind for, at der skal være politisk indflydelse. Men hvad er forskellen på politisk indflydelse og politisk pression? Politikere giver udtryk for deres politiske meninger i overensstemmelse med det, de er valgt til, på de poster, de er sat på. Hvor går grænsen mellem indflydelse og pression? Og hvem har nogen pressionsmulighed i radiatorådet, som det er nu, uden ved at afgive sin stemme? Som taler kan man selvfølgelig sætte mere eller mindre tryk på, men når stemmeafgivningens øjeblik indtræder, så har jo uanset højttalerens styrke hver person én stemme, og jeg kan ikke se, at nogen har nogen som helst mulighed for at udøve pression; der kan kun være tale om en demokratisk indflydelse. Selv om det altså medfører, at jeg får mine store bededags kryddere yderligere forsinket og er nødt til at blive for at høre hr. Nørgaard Sørensens svar, så ville jeg være meget glad for at høre, om han ikke fortryder denne udtalelse en kende.

Ole Henriksen (SF):

Behandlingen af de foreliggende 3 lovforslag mener vi generelt bør henskydes til den kommende revision af radioloven, og vi vil indtil videre betragte dem som bidrag til denne kommende diskussion. Vi finder specielt i retsforbundets forslag nogle tanker, som vi er velvil-

[Ole Henriksen.]

ligt stemt over for. Vi har sympati for retsforbundets tanker, og vi vil gerne medvirke til at prøve på at finde frem til en anden valgmetode, som kan give en større folkelig repræsentation i radiorådet, altså noget i retning af at vi får en kombination af politikere og repræsentanter for forskellige befolkningsgrupper. Men vi tror ikke rigtig på det direkte valg – i hvert fald ikke som det er beskrevet i forslaget her. Det direkte valg vil nok være en meget omstændelig affære. Bl. a. vil det jo ikke ved udsendelse af licenskortet som en slags stemmeseddel entydigt være én person, man henvender sig til, det vil nærmest blive en familiestemmeseddel, og det tror jeg nok vil forflygtige demokratiet en lille smule.

Desuden er vi bekymret over den foreslåede åbning, over for reklame inden for forskellige områder. Det er selvfølgelig ikke noget vi kan medvirke til.

Hvad angår lovforslaget fra det konservative folkeparti, er vi af den opfattelse, at ansvaret for information om statens virksomhed i almindelighed skal ligge hos radiorådet og ikke hos en eller anden minister.

Endelig kan vi om hr. Poulsaards, fremskridtspartiets forslag sige, at vi ønsker den folkelige repræsentation i radiorådet bevaret og udbygget. Det er muligt, at disse amtsprogramråd er kommet ind på et forkert spor eller ikke fungerer efter hensigten, men så synes jeg, man ved den kommende revision må sørge for at de kommer til at virke efter hensigten.

Nørhørd (DKP):

Da vort partis ordfører, fru Tove Jørgensen, er blevet nødsaget til at forlade salen, skal jeg bare ganske kort anføre nogle af de synspunkter, som hun ville have fremført.

Vi er enige i de betragtninger, som flere har været inde på, at det ikke kan nytte at pille ved problemerne i forbindelse med radioloven sådan dråbevis og lidt efter lidt. Når der er givet tilsagn om en samlet gennemgang af radioloven fra ministerens side, så vil vi mene, at det er rigtigt at tage debatten om alle de problemer, der er knyttet hertil, i den forbindelse. Vi erkender i allerhøjeste grad, at der er store og omfattende problemer at gå ind på i den forbindelse, men derfor er det måske netop ikke særlig heldigt at tage fat på behandlingen midt i det hastværk, som vi har for øjeblikket.

Om hr. Poulsaards forslag nr. L 141 skal jeg sige meget kort, at vi simpelt hen ikke er overbevist om, om man kan sige, det har vist sig, at oprettelsen af amtsprogramrådene har været fejlagtig, og vi afviser forslaget.

Fru Annelise Gotfredsens lovforslag vedrørende den statslige informations særlige stilling i hele ordningen forbavser os en lille smule; det plejer ikke at være fra den side man mener, at statslige organer skal kunne sættes ind på en så central måde, som der her er tale om. Vi er ikke særlig overbevist om, at det vil løse nogen som helst af de problemer, som man prøver at berøre i samme sammenhæng.

Med hensyn til retsforbundets lovforslag nr. L 146 så findes der intentioner i det, som vi står positivt over for; et forsøg på at finde en eller anden form for bredere sammensætning af radiorådet må utvivlsomt indgå i en ny radioordning. Men vi er ikke voldsomt overbevist om, at det skal gøres på den måde, som retsforbundet her foreslår.

Der er en afgørende tanke, som vi ikke er enige med retsforbundet i. Hele deres forslag bygger jo på opretholdelse af licensprincippet. Vi mener, at situationen har udviklet sig sådan, at en finansiering af radio og fjernsyn ad skattevejen er den rigtige måde at gribe tingene an på. Det vil kunne gøres enklere, og det vil sikre en progression, som er mere rimelig end licensbetaling. Hvis der skal vælges et radioråd på grundlag af licensindbetalingskortene, så skaber det problemer om, hvem af licensindehaverne der skal stemme. Det kan naturligvis give anledning til mange interessante diskussioner i familiekredsen og kan muligvis virke inspirerende på familielivet, men jeg tror dog ikke, det er udvejen i den givne forbindelse. Hvis man finansierer ad skattevejen i stedet for, så er man i hvert fald kommet uden om det problem.

Vi har også bemærket os, at i retsforbundets forslag lader man døren stå åben for at indføre reklamefinansiering af radio og tv. Det mener vi at døren skal lukkes ganske eftertrykkeligt i for, og håber, at det også kommer til at præge den endelige lovgivning.

Med hensyn til radiorådets sammensætning vil jeg mene, at det, der meget ofte gentages i den offentlige debat, at man skal afpolitiser og holde de politiske partier væk fra radiorådet osv., ikke er rigtigt, for uanset at radiorådets basis godt kan gøres bredere og anderledes,

[Ib Nørlund.]

end den er nu, så tror jeg ikke, man kommer uden om også at få repræsentation for politiske partier som en del af det. Uden det kan man næppe på rimelig vis afspejle de opfattelser og interesser, som findes i befolkningen. Men derudover kunne man interessere sig for andre folkelige organisationers medvirken på den ene eller den anden måde ud over det, der kendes i dag, ligesom medarbejderindflydelsen kunne blive noget mere virkningsfuldt end det hidtil har været praktiseret. Det er andre sider af sagen.

Vi mener altså, der er vigtige problemer på disse områder, men det vil vi senere komme nærmere ind på i en anden sammenhæng.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Ministeren nævnte i sin indledning, at vi skulle have loven om Danmarks radio op til revision i næste samling, og at det derfor var rimeligt at gemme de problemer, der er berørt i de tre lovforslag, til den tid. Jeg er enig med ministeren heri. Alligevel giver de enkelte lovforslag mig anledning til at stille nogle enkelte spørgsmål.

Med hensyn til problemet omkring den statslige information ville jeg gerne spørge – det er ikke sikkert, ministeren har svaret på rede hånd, men så kan jeg jo få det senere i kulturudvalget – har der overhovedet været problemer i samarbejdet med Danmarks radio i forbindelse med ønsket om at komme med statslig information? Så vidt jeg er informeret, har der slet ikke været nogen problemer, og det kunne i høj grad tyde på, at lovforslaget ikke er nødvendigt.

Med hensyn til lovforslaget fremsat af fremskridtspartiet med hr. Poulsgaard i spidsen om ophævelse af amtsprogramråd så kan jeg minde om, at den radikale gruppe i sin tid var mere end skeptisk. Jeg fremførte dengang, at det må være en rimelig forudsætning for oprettelsen af et råd, at man giver det et veldefineret område at styre eller øve indflydelse på. Det skete ikke, og derfor forstår jeg godt, at disse amtsprogramråd føler sig frustreret, for de har ikke fået noget rimeligt at bestille.

Måske kunne man tage en tanke op i forbindelse med den revision, vi skal foretage i næste samling, nemlig at overlade disse amtsprogramråd et egentligt ansvar. Her ved jeg, at ministeren vil mene, at man måske kunne drøfte lokalradioen, men jeg ville mene, at

man måske kunne gå så langt – hvis vi skal beholde disse amtsprogramråd – som til at overlade dem det fulde ansvar for en af radioens kanaler, vi har som bekendt 3. Der er ikke mindst med hensyn til nyhedsformidlingen god grund til at skabe et apparat, der behandler nyhederne på en lidt anden måde end den eneste måde, hvorpå vi kan gøre det gennem radioen i dag, gennem Radioavisen. Jeg tror, det ville være godt med en konkurrence. Den tid, vi gennemlevede, hvor der næsten ikke kom aviser, viste, at Danmarks radios nyhedsudsendelser trængte til konkurrence, og her var måske en idé. Men som sagt, den må tages op i forbindelse med den almindelige revision.

Endelig er der lovforslaget fremsat af retsforbundet. Som det siges i bemærkningerne, bygger det ikke mindst på et forslag om direkte valg. I bemærkningerne nedvurderer man i al almindelighed politikere, men det tror jeg man skulle være en lille bitte smule forsigtig med. Det kan være, at politikere ikke bør være i Danmarks radios radiatoråd, det er én ting, men man skal nu være lidt forsigtig med, hvordan man begrunder det. Der er ingen grund til at antage på forhånd, at fordi en mand eller en kvinde har været medlem f. eks. af dette ting, så er han eller hun ude af stand til at gøre en fornuftig indsats til gavn for medborgerne.

Forslaget om direkte valg er sådan udformet, at man overlader det til postekspeditioner, postkontorer at føre kontrol. Det har, så vidt jeg er orienteret, været undersøgt, og postvæsenet har erklæret sig aldeles ude af stand til at føre en blot rimelig kontrol med, om det er det menneske, der kommer og betaler licensen, som også afgiver stemmen. Det kan vi simpelt hen ikke, har de svaret. Dermed er vi jo ude på overdrevet. Så kan vi meget hurtigt komme dertil, at man køber sig en plads i radiatorådet.

Jeg vil da gerne drøfte, om der er en mulighed for direkte valg, men i så fald må man altså indstille sig på, at vi skal have hele det sædvanlige kontrolapparat i gang, som bruges ved et kommunevalg eller et folketingsvalg, og for at have styr på udgifterne skal det nok ske på én dag. Hvor mange der så vil have tid til det, det er vel nok et spørgsmål.

I retsforbundets forslag omtales radionævnet, der skal tage sig af klager. Nu er der som bekendt i Danmarks radio gennemført en række bestemmelser til beskyttelse af folk, der optræder i eller omtales i fjernsyn og radio.

[Bernhard Baunsgaard.]

Jeg har selv som radiorådsmedlem været med til at indskærpe visse af de regler og at gennemføre helt nye. Jeg vil foreslå, at radiorådet for sin egen skyld optrykker alle disse bestemmelser om, hvilke rettigheder man har som seer og lytter, og helt automatisk til hver ny licensbetaler sender et hæfte indeholdende disse regler om, hvornår man f. eks. kan forlange et bånd tilsendt med optagelse af, hvad der er sagt om én selv osv. Som licensbetaler skulle man også kunne få dette hæfte tilsendt, når man havde brug for det. Jeg synes nok, man må sige, at på dette område har Danmarks radio været ganske overordentlig diskret med at fortælle, hvilke rettigheder borgerne har. Det er jo ikke noget, folkettinget sådan uden videre kan pålægge Danmarks radio, men jeg kan da i hvert fald henstille, at radiorådet tager denne idé op og gennemfører et bedre forhold til sine lyttere og seere ved at gøre dem opmærksom på de, synes jeg, ret rimelige og gode regler, der allerede er gældende.

Inger Stilling Pedersen (KrF):

Radio og tv er altid et emne, som er aktuelt, og som optager os alle sammen, og det er da ikke så mærkeligt, da de fleste herhjemme vel er i besiddelse af disse ting. Forslagene, som er fremsat her, drejer sig dels om to ændringer til den nuværende lov og dels om et forslag til en helt ny lov. Vi har tidligere haft forslag fremme om et radio-tv 2 for simpelt hen at få brudt Danmarks radios monopol. Det er jo ikke det, vi skal diskutere i dag, men det kan vi komme tilbage til, når vi får revisionslovforslaget til behandling.

Jeg skal ikke i dag gå i detaljer vedrørende det af retsforbundet fremsatte lovforslag. Det kommer vi nærmere ind på, når vi forhåbentlig, som det er udtrykt tidligere, i begyndelsen af det nye folketingsår får ministerens forslag frem. Men vi er enige i, at der trænger til at ske noget på dette område, selv om vi straks kan sige, at vi ikke er enige med retsforbundet i dets synspunkter. Vi mener f.eks., at de politiske partier skal være med i radiorådet, men vi mener også, at lytterorganisationerne bør have lige så mange medlemmer, og så skal der være et par repræsentanter for Danmarks radios medarbejdere. Men alle disse ting bliver der jo lejlighed til at se nærmere på, når det nye lovforslag kommer frem.

Jeg vil understrege, at alsidigheden er meget vigtig, og når det drejer sig om et monopol, er det endnu vigtigere. Jeg kan godt sige her, at vi føler ikke, at alsidighedsprincippet er blevet efterlevet. Der er mange ting, der er utroligt ensidige, men det kan vi vel ikke komme til livs gennem paragraffer og heller ikke gennem radiorådet.

Jeg skal lige kommentere lovforslaget fra det konservative folkeparti. Jeg sad selv i det udvalg, der har været nedsat, og har været med til at drøfte tingene. Vi fandt ud af, at det stort set fungerede tilfredsstillende i dag, og skulle det laves om, så måtte radioloven laves om. Det er også det, der er kommet forslag om her. Vi mener ikke, vi på nuværende tidspunkt kan sige ja til, at det absolut skal være sådan, men vi vil stille os meget positivt over for det og se, om det skulle være nødvendigt, at vi får denne ændring.

Med hensyn til amtsprogramrådene må vi sige, at vi i intentionerne i forslaget er enige med fremskridtspartiet. Vi føler ikke, at amtsprogramrådene fungerer, som de skal, og vi kan jo spørge, hvor mange penge der bliver brugt her, og hvad nytte der kommer ud af det, når man sådan set ikke har nogen indflydelse alligevel. På den anden side har de jo fungeret så kort tid, at vi nok mener de kan fortsætte, til vi får selve radioloven op til debat og i den forbindelse kan se på, hvilke ændringer der skal foretages.

Vi mener altså, at den egentlige drøftelse må finde sted, når det nye lovforslag kommer, forhåbentlig i begyndelsen af næste folketingsår.

Formanden:

Ordføreren for forslagsstillerne til lovforslag nr. L 113 (om ændring af lov om radio- og fjernsynsvirksomhed) har ordet.

Annelise Gotfredsen (KF):

Jeg kan jo ikke takke for overvældende tilslutning. Jeg kan dog takke for, at der åbnes muligheder for at diskutere det konservative folkepartis lovforslag under den kommende revision. Jeg vil takke ministeren for hans ord om det, og jeg vil takke kristeligt folkepartis ordfører for den lovede positive indstilling under den kommende diskussion.

Jeg vil først kommentere de to lovforslag, som er fremsat af fremskridtspartiet og af retsforbundet.

[Annelise Gotfredsen.]

Om fremskridtspartiets forslag vil jeg blot sige, at det er vanskeligt i øjeblikket at se, hvor meget den enkelte seer eller lytter har haft ud af disse amtsprogramråd, men jeg mener, som de øvrige ordførere har udtalt, at det må være noget, der kan debatteres under den kommende revision.

Om retsforbundets forslag vil jeg sige, at dets hovedsigte med at indføre direkte lytter- og seervalg i radiatorådet naturligvis kan virke meget tiltrækkende. Ideen er, at de, der betaler, selv skal vælge lederne af Danmarks radio, som direkte skal stå til ansvar over for deres vælgere. Jeg er imidlertid ikke sikker på, at det vil være den rigtige vej at gå. Vi har jo på mange områder her i landet et velfungerende repræsentativt demokrati, og jeg ville finde det betænkeligt at fravige dette princip, navnlig når det gælder en monopolinstitution. Vi har jo set de problemer, der kan opstå, når politikerindflydelse svækkes, den fare, der er for, at alsidighedskravet ikke tilgodeses. Jeg vil slet ikke komme ind på de mange praktiske vanskeligheder ved lovforslagets gennemførelse.

I det konservative folkeparti kan vi støtte fortsat finansiering ved licensbetaling. Det tilskud, der ellers skulle ydes fra dem, der ikke har radio eller tv, til driften af Danmarks radio, står for mig som en ubehagelig udvidelse af det gratisprincip, som vi i forvejen har rigeligt af. Vi kan også tilslutte os, at man finansierer et eventuelt tv-2 ved hjælp af reklamer. Det er jo en af vore egne tanker, der er fremsat her.

Men vi mener i det konservative folkeparti, at kun et virkeligt brud med Danmarks radios monopol vil kunne sikre lyttere og seere en virkelig alsidighed og reel service. Den situation, vi nylig har oplevet, under avisstrejken, hvor Danmarks radio ikke ville udvide sin informationservice, havde vi næppe oplevet, hvis vi havde haft en fri, af staten uafhængig radio og tv.

Jeg skal herefter gå over til at omtale vort eget lovforslag. Dette forslag berører kun en del af det store område, som vedrører statens information over for borgerne. Forslaget er en naturlig følge af den betænkning, der blev afgivet af et 11 mands udvalg i januar 1977. Det er naturligvis ikke meningen her at genoptage hele debatten, der er blevet ført om statens informationsvirksomhed, men jeg finder det alli-

gevel rimeligt i denne forbindelse at trække nogle hovedlinjer op.

Under en debat her i tinget i april 1976 vedtoges en beslutning om en udvidet statsinformation, og man vedtog ved denne lejlighed at nedsætte et udvalg til udformning af forslag til retningslinjer. Dette forslag skulle foreligge inden udgangen af 1976. Det udtales i beslutningen, at mulighederne for orientering gennem radio og tv bør indgå i udvalgets arbejde, og af betænkningen fremgår, at man tilsigter at klargøre, at den offentlige information bør have så stor dækningsgrad som muligt over for befolkningen. Annoncering skal alene afgøres ud fra ønsket om at sikre den bedst mulige information.

Med den store interesse, der er i befolkningen for radio og tv, er det klart, at udsendelser i radio og tv som led i den påtænkte udvidede statslige information er en vigtig del. Danmarks radio påtænker i 1977 at indføre en rubrik i radio og tv til formidling af samfundsinformation. Jeg kan her til fru Nathalie Lind sige, at det, vi tænker på med vort forslag, er kun den statslige information.

I radioen bliver denne orientering om borger og samfund, kaldet OBS, givet i form af såkaldte spots, dvs. ikke programsatte indslag. I tv skal der sendes fast hver 14. dag.

Jeg vil sige til den socialdemokratiske ordfører, at af hensyn til tilliden til informationsvirksomheden mener det konservative folkeparti, at det er afgørende, at der ikke kan opstå nogen tvivl om ansvarligheden i forbindelse med udsendelser, der sendes gennem Danmarks radio. Vi er jo ikke altid enige om, at alsidigheden varetages tilstrækkeligt. Ansvar for denne informationsvirksomhed må til enhver tid kunne pålægges den minister, der har foranlediget den pågældende informationsudsendelse. Men dette kan naturligvis kun opnås, hvis staten selv bestemmer indholdet af informationsindslaget.

Vi mener derfor, at statens informationskontor bør have stillet fornøden sendetid til rådighed i såvel radio som fjernsyn. Informationskontoret må selv redigere sine udsendelser uden indblanding fra Danmarks radio og må selv have adgang til at finde frem til det tidspunkt, der er bedst egnet.

Danmarks radios ledelse har tilkendegivet, at den ikke har samme opfattelse. Danmarks radio ønsker, at informationsvirksomheden

[Annelise Gotfredsen.]

skal være et led i radioens egen udsendelsesvirksomhed, og retten til redaktion må fuldt ud tilkomme Danmarks radio.

Dette vil altså sige, at ansvaret ikke vil kunne gøres gældende i folketinget over for vedkommende minister. Det forekommer urimeligt, at Danmarks radio således skulle kunne tiltage sig en overordnet myndighed i forhold til samfundets øvrige organer, og at den information, som staten ønsker udsendt, ligefrem kan censureres af Danmarks radios medarbejdere eller chefer.

Ifølge lov af 15. juni 1973 om radio og fjernsynsvirksomhed er det ikke muligt for Danmarks radio at afgive ansvarligheden, når det drejer sig om informationsudsendelser. Danmarks radio har tilkendegivet, at den ikke ønsker at afstå fra den endelige bestemmelsesret, og har henvist til loven og påpeget, at den i § 7 omtalte undtagelse fra hovedreglen kun gælder undervisningsvirksomhed, som altså i dag er frataget Danmarks radios redigeringsret og underlagt undervisningsministerens ansvar. Det konservative folkeparti ønsker, at en tilsvarende undtagelse skal omfatte statens informationsvirksomhed, og det er på denne baggrund, vi har fremsat dette forslag.

Det er jo i forvejen sædvanligt, at statens informationskontor redigerer de meddelelser, der bringes som annoncer i aviserne. Disse er udarbejdet af journalister og reklamefolk, og sideløbende med statens annoncer finder der ofte en redaktionel behandling sted i pressen. Det er den samme procedure, vi ønsker opnået med dette lovforslag. Det er ikke på nogen måde vor hensigt at hindre Danmarks radio i at bringe indslag af egen redaktion om stoffet, og jeg er overbevist om, at meddelelserne ikke vil holde Danmarks radio tilbage fra at foretage en kritisk behandling af stoffet, ligesom det allerede sker i dagspressen.

Betænkningen om udvidet statslig information omhandler i hovedsagen kun vedtagne retsregler, navnlig love, bekendtgørelser og cirkulærer. Den egentlige politiske virksomhed forud for en retsregels vedtagelse omfattes således ikke af lovforslaget.

I forbindelse med statens informationsvirksomhed har det været nævnt, at det er betænkeligt, at man her ved statsmidler gør reklame for sig selv, for lovgivning eventuelt vedtaget imod mindretallets ønsker. Hvis en saglig in-

formation kan virke som reklame, så kan jeg kun finde det hensigtsmæssigt, men ansvaret for, om informationen er saglig og fyldestgørende, bør være ministerens. Dette tilgodeses med det foreliggende lovforslag.

Jeg vil derfor anbefale forslaget og ser frem til udvalgsarbejdet, hvor man måske kan fremskaffe noget af den dokumentation, der ikke er til stede her i dag.

Formanden:

Ordføreren for lovforslag nr. L 141 om ændring af lov om radio- og fjernsynsvirksomhed (Ophævelse af amtsprogramråd) har ordet.

Svend Andersen (Rosk. a.) (FP):

Jeg er som sædvanlig i den situation, at der ikke er så forfærdelig meget at takke for. Der var næsten kun kristeligt folkeparti, som gav udtryk for en forholdsvis positiv indstilling over for vores forslag.

Til gengæld må man vel nok erkende, at de indvendinger, der var imod vores forslag, var særdeles tyndbenede.

Ministeren sagde f. eks., at forslaget var udtryk for en letfærdig omgang med den brede befolknings interesser. Hvad er det dog for noget sludder? Hvor stor en del af den brede befolkning har overhovedet nogen som helst indflydelse på disse amtsprogramråd? Er der måske tale om, at der er 1 million mennesker eller 2 millioner mennesker, som er i daglig eller ugentlig eller månedlig kontakt med disse amtsprogramråd? Nej, det er jo ikke tilfældet. Der er ikke på nogen måde tale om den brede befolkning. Der er kun tale om ganske små klikker, og det er som regel de sædvanlige klikker, nemlig de, som er med i amtsrådet, og dér hvor der i øvrigt træffes beslutninger.

Fru Nathalie Lind talte så varmt om behovet for at få brudt monopolet. Må jeg ikke minde fru Nathalie Lind om, at det var der jo en mulighed for i efteråret 1975, da partierne centrum-demokraterne, kristeligt folkeparti, det konservative folkeparti og fremskridtspartiet indbød venstre til at være sammen med os om at bryde monopolet. Havde venstre dengang kendt sin besøgelsestid, så havde monopolet i dag været brudt. Men venstre ville ikke. Venstre holdt os hen med snak og ville hellere gå og vente på på en eller anden måde at kunne nå frem til en eller anden form for enighed med socialdemokratiet, vel vidende at det aldrig no-

[Svend Andersen (Rosk. a.)]

gensinde kan lade sig gøre at komme til enighed med socialdemokratiet om at få brudt dette ulykkelige monopol.

De fleste af ordførerne brugte den argumentation, at tiden ligesom ikke rigtig var inde til at nedlægge amtsprogramrådene, ja, hr. Melchior gik oven i købet så vidt som at sige, at der var tider, som kunne kaldes syltetider, og andre tider, der tilsyneladende ikke var syltetider. Jeg forstår altså, at selv om foråret ikke var nogen syltetid, skulle dette forslag fra fremskridtspartiet altså alligevel syltes. Hvad er det dog for en argumentation?

Hvis man synes, det er godt, rigtigt, sagligt og fornuftigt at gennemføre et forslag, så gennemfører man det, uanset om det er forår, sommer, efterår eller vinter. Det er da en underlig fremgangsmåde og en underlig argumentationsform, vil jeg sige til alle de ordførere, der anvendte det argument. Det var vel simpelt hen betegnende, at der ikke fra én eneste ordfører kom noget som helst frem, der kunne retfærdiggøre disse amtsprogramråds eksistens, ikke ét eneste anvendeligt argument.

Jeg skal herefter vende mig til de to andre forslag, der er til behandling. Først forslaget fra det konservative folkeparti, som vi på det skarpeste vil tage afstand fra. Hele ideen med, at staten og herigennem også politikerne skal til at informere om, hvad man træffer af beslutninger her i folketinget, synes vi er et system, som hører hjemme i kommunistiske lande eller i lande, der har et diktaturstyre, eller andre steder, hvor man har behov for, at den herskende klasse eller magthaverne er nødt til at reklamere for deres egne forslag, uanset hvor geniale eller tåbelige de eventuelt måtte være. Vi synes, det er en særdeles dårlig idé. Dermed er ikke sagt, at vi synes, Danmarks radios journalister gør deres arbejde godt og alsidigt og fair og effektivt, det synes vi bestemt ikke. Men det er én ting; at sige, at nu skal politikerne pludselig have mulighed for at sidde og lave reklame for deres egne forslag, er noget helt andet. Vi mener selvfølgelig, at det bl. a. vil medføre, at de mindretal, der har været i folketinget, altså de partier, der ikke har været med til at træffe beslutningerne, selvfølgelig ikke får andel i denne reklamevirksomhed, som det jo rent faktisk drejer sig om. Vi mener altså, at nyhedsinformationerne her i landet skal igennem en journalistisk behandling og en journalistisk vurdering.

Jeg skal herefter gå over til det forslag, der er fremsat af retsforbundet. Retsforbundet starter med i § 1 at fastslå, at man ønsker at bevare Danmarks radios monopol på spredning af lyd og billeder igennem æteren. Jeg vil gerne sige: det er en målsætning og en idé, som vi på ingen måde vil være med til; vi synes, dette monopol skal brydes. Det er dette monopol, der er galt, som giver de journalister i Danmarks radio, der ikke er deres opgave voksen, mulighed for at manipulere på mange forskellige måder. Meget ville være nået, hvis man fik brudt monoopolet og fik noget konkurrence også inden for denne branche.

I § 3 fastholder man fra retsforbundets side, at man også ønsker opretholdt licensafgifterne som indtjeningsformen for Danmarks radio. Også i det er vi uenige. Vi mener først og fremmest, at vi bør have indført reklamer i dansk radio og i dansk tv, men hvis ikke der kan opnås flertal for det, så er efter vores opfattelse den næstbedste løsning, at man i hvert fald skattefinansierer de udgifter, som er forbundet med at drive Danmarks radio og tv, idet vi synes, at licensbureaukratiet simpelt hen er fuldstændig overflødigt.

Det væsentlige i retsforbundets lovforslag er, at radiorådet nu skal vælges på en anden måde og have en anden sammensætning. Vi er da enige i, at denne politiske dirigering af Danmarks radio og tv bestemt ikke er nogen ideel løsning, men jeg er bange for, at den form for radiorådssammensætning og valg osv., som retsforbundet her foreslår, bestemt ikke vil blive bedre. Det vil, som også påpeget af andre ordførere, give visse meget aggressive grupper mange muligheder for at manipulere på den ene og den anden måde, og som hr. Bernhard Baunsgaard var inde på det, vil der også være problemer med hensyn til at kontrollere, at der ikke laves manipulation med selve stemmeafgivningen. Jeg ser også, at retsforbundet ønsker at bevare amtsprogramrådene, og som man vil kunne forstå af vores lovforslag, er det altså ikke noget, vi ønsker.

Vi vil gå imod lovforslaget fra retsforbundet, og vi vil gå imod lovforslaget fra det konservative folkeparti.

Mølgaard (DR):

Jeg vil gerne starte med at takke for den tilslutning, der er faldet indimellem i minister- og ordførerindlæggene, hvor begrænset den end har været, hvor betinget den end har

[Mølgaard.]

været, og hvor træt den end har været, med henvisning til at det er store bededagsaften i aften, at krydderne ligger og venter, og at det egentlig var mere interessant at beskæftige sig med.

Jeg vil godt i den forbindelse sige, at jeg anser det for noget meget positivt, at politikerne er lidt trætte af at beskæftige sig med Danmarks radios forhold, for retsforbundet har jo netop lagt op til, at politikere skal lade være med at blande sig i Danmarks radios forhold. Så det dages, brødre, det lysner i øst.

Jeg ser frem til det udvalgsarbejde, der forestår med henblik på at skaffe dokumentation frem, og til de løfter, der er givet om, at dette naturligvis vil indgå i revisionsdrøftelserne, som vi kommer til i næste samling, for jeg er fuldstændig enig med dem, der siger, at vi ikke kan nå at få dette gennemført i denne samling. Lad det så indgå i næste samlings drøftelser, men lad os se at få skub på det i næste samling, og lad os allerede nu få gang i debatten om disse ting. Det har været baggrunden for, at vi har fremsat lovforslaget, og dette være sagt som kommentar til de bemærkninger, der har lydt lidt af træthed over for selve dette, at vi er kommet med et forslag på nuværende tidspunkt. Det kan ikke være urimeligt, at vi som folketingsparti anmelder et forslag bare for at få sat skub i debatten. Der er grund til at debattere disse ting, debattere dem grundigt og at gøre det på et så tidligt tidspunkt som muligt med henblik på en revision.

Må jeg så forlade vort eget forslag en smule og sige om det konservative forslag, at det naturligvis hører med til det, som vi i udvalget gerne vil se på dokumentation om. Det hævdes jo, at man ikke kan nære fuld tillid til Danmarks radio som institution, som den kører, med henblik på at sikre den information, som borgerne har brug for fra statsmyndigheders side. Man har også efterlyst en sådan dokumentation, men jeg vil ikke overhovedet på nuværende tidspunkt forlange en sådan fra forslagsstillernes side; lad os se den i udvalget. Det er mit indtryk, at faren med hensyn til Danmarks radio som informationsformidlingskanal i henseende til neutralitet alene består i de anliggender, hvor radiatorådet kan øve politisk indflydelse, og jeg kan ikke se, at en gennemførelse af det konservative forslag giver nogen som helst større garanti for, at der ikke

politisk manipuleres i Danmarks radio. Jeg tror meget på medarbejdere i Danmarks radio, men jeg tror meget lidt på styrelsen af Danmarks radio, som den kører i øjeblikket. Det er den, retsforbundet fundamentalt vil have lavet om på, og jeg tror, at det konservative forslag nok peger i en anden retning, men vel – lad os se på det i udvalget.

Når man i fremskridtspartiets forslag påpeger, at vi har nogle aldeles unyttige og urimeligt virkende amtsprogramråd, må jeg sige, at jeg er fuldstændig enig, så længe disse amtsprogramråd sammensættes på den måde, som de sammensættes nu, nemlig af amtskommunalbestyrelserne. For disse amtskommunalbestyrelser er jo valgt på ganske andre grundlag, og når de derefter vælger nogle, der vælger nogle, der vælger nogle, der på et tidspunkt skal prøve at styre disse regionalradioer, så har vi opstillet en styringsmodel, der virker ansvarsforflygtigende, og denne model vil jeg gerne være med til at forlade. Jeg vil gerne under de nuværende betingelser støtte fremskridtspartiets forslag om at nedlægge amtsprogramrådene, fordi de i øjeblikket virker uhensigtsmæssigt i næsten alle amter. Men jeg vil til gengæld sige, at disse amtsprogramråd kunne og burde virke effektivt, og derfor må jeg anbefale vort eget forslag om at demokratisere disse amtsprogramråd i stedet, således at vi fik et direkte ansvarsforhold imellem lytterne og seerne inden for den enkelte regionalradios område, og således at det var lytterne og seerne i dette område, der udpegede dem, der var ansvarlige for driften af regionalradioerne. For når det kommer til stykket, har regionalradioerne jo også brug for denne forbrugerkontakt og forbrugerindflydelse, som vi lægger op til med vort forslag.

Ministeren og socialdemokratiets ordfører pegede jo fremfor alt på den omstændighed, at det skulle indgå i en større revisionsforhandling, der måtte ligge fremme i den kommende folketingssamling, og jeg takker for tilsagnet om, at det vil indgå i overvejelserne dér. Man kan godt gemme den helt store diskussion og den helt store dokumentation til næste samling for os, men jeg vil gerne gøre nogle bemærkninger i anledning af socialdemokratiets ordførers begyndende afvisning af forslaget, med henvisning til at der vel har været etableret en politisk diskussionsklub i radiatorådet, men at modellen ikke er at fjerne politikerne fra radio-

[Mølgaard.]

rådet, men at gøre dem, der sidder i radio-rådet, mere ansvarlige. Det gale ved radiorådet er jo ikke dette, at der foregår diskussioner i radiorådet, end ikke politiske diskussioner, men at der tages beslutninger stort set i små korridorer uden for radiorådet blandt radiorådets flertalsfraktioner, som øver politisk præcision gang på gang over for den enkelte medarbejder i Danmarks radio.

Det er muligt, at kulturministeren og ordføreren for socialdemokratiet ikke er bekendt med, at den slags foregår, men jeg vil anbefale, at man foretager et lille opklaringsarbejde inden for partiet som sådant, for jeg vil tro, at et sådant opklaringsarbejde kunne skaffe dokumentation frem af, at noget sådant foregår; i hvert fald ved enhver medarbejder i Danmarks radio, at det foregår. Og det er et utiltalende system, som også skaber dårlig radio og dårligt fjernsyn, fordi medarbejderne aldrig ved, hvornår de er købt eller solgt, medmindre de prøver på at indrette sig på forhånd og er dygtige til det.

Jeg bemærkede mig, at socialdemokratiet ikke var mødt med forbrugerrådets formand som ordfører i denne sammenhæng, og jeg må også erkende, at det ikke overhovedet kommer os ved, af hvilken ordfører man lader sig repræsentere, og jeg synes egentlig også, at man i en sammenhæng, hvor det drejer sig om forbrugersensyntagen, gør klogt i ikke at lade forbrugerrådets formand være den, der afviser forbrugerindflydelse på anliggenderne. I øvrigt er der jo den pudsige lighed mellem Danmarks radio og forbrugerrådet, at begge er alt for stærkt politisk dominerede og derfor begge bliver tandløse institutioner.

Jeg skal dernæst sige til fru Nathalie Lind, at jeg anser det for en stor ros, når fru Nathalie Lind over for vort lovforslag siger, at det unægtelig bryder med tilvante tanker. Det var for så vidt også meningen med, at vi fremsatte det: vi prøvede på at få nye tanker frem. Jeg er noget ked af det, når fru Nathalie Lind afviser tanken om, at nogle, der er direkte valgt af lyttere og seere, skal have diktatorisk magt over Danmarks radio. Fru Nathalie Lind er så forfærdelig nervøs over, at nogen har en ubegrænset indflydelse over anliggender, valgt for en 2 års periode. Jeg forstår egentlig ikke den tankegang, der ligger bag det synspunkt, i betragtning af at fru Nathalie Lind har underskrevet en grundlov, hvor man har givet dikta-

torisk magt over det danske kongeriges totale anliggender ved en 4 års valglov. Jeg mener ikke, at der ligger nogen tilbøjelighed til at desavouere nogen myndigheder ved at sige: lad dem, der har den direkte interesse i radio- og fjernsynsanliggender – og det må være lyttere og seere – vælge en instans, der har den ubetingede indflydelse på disse ting for en 2 års periode. Det må da være nærmere ved demokrati og det nære samfund, som fru Nathalie Lind og hendes partifæller i så mange andre sammenhænge taler så varmt for, end den model, at man vælger nogle, der vælger nogle, der vælger nogle, der en skønne dag sidder i radiorådet, for der er for langt i ansvarskæden til, at der er ansvarlighed bygget ind imellem dem, der lytter, ser og vælger, og dem, der sidder i radiorådet.

Jeg må tilstå, at da det rygte havde bredt sig, at centrum-demokraterne nok nærmest ville være afvisende over for vort forslag, ventede jeg meget spændt på hr. Melchior afvisningstale, fordi det kunne jo egentlig være spændende, om hr. Melchior havde givet en antydning af det, der måske kan være vores egen lille bekymring i anledning af vort forslag, nemlig at man kunne tænke sig, at de meget aktive lyttere og seere måske fik for stor en indflydelse på Danmarks radio som følge af den direkte adgang. Jeg må sige, at jeg som god demokrat ikke selv vil anerkende argumentet, men jeg glædede mig til at se hr. Melchior bruge argumentet, når han ville afvise. Nå, det var jo forventningens glæde og ikke noget, der blev realiseret.

Centrum-demokraterne ville altså fortsat gerne have politikere i radiorådet, og centrum-demokraterne står ikke alene med det standpunkt, for også hr. Bernhard Baunsgaard pegede på, at politikere godt kunne bruges, så man ikke sådan skulle desavouere politikere.

Jeg vil gerne specielt i den forbindelse sige til hr. Bernhard Baunsgaard, at der bestemt ikke ligger noget parlamentarisk eller noget forsøg på at pukke på en politikerlede i vores afvisning af, at der sidder politikere i radiorådet. Det eneste, der ligger i det, er et forsøg på at påpege, at de nok er nærmest lidt inhabile i den sammenhæng, når de sidder både det ene og det andet sted. Det er ikke godt at sidde for mange steder på én gang, hverken af tidsmæssige eller af habilitetsgrunde. Jeg skal ikke prøve på at mane hr. Montesquieu op af graven på nuværende tidspunkt, men dog påpege,

[Mølgaard.]

at han sagde noget om, at man ikke skal sidde i både udøvende og lovgivende instanser på ét og samme tidspunkt, og man skal nu ikke have bevæget sig ret meget i Danmarks radios lokaliteter og have snakket problemer med ret mange medarbejdere, før man bliver klar over, at der er en varm kartoffel i denne sammenhæng. Det er muligt, at man kan sidde så længe i radiatorådet, at man kan se bort fra, at der er et problem, men så er den jo faktisk også gal, for problemet er der.

Danmarks kommunistiske partis ordfører, hr. Ib Nørlund, påpegede, at vi lod døren stå åben over for en reklamefinansiering, og andre beklagede, at vi ville fastholde et monopol; det var fremskridtspartiet, der lagde op til det. Der er lagt op til et og andet i vort forslag, men bortset fra styrelsesformen er det i det store og hele et plagiat af den nuværende radiolov, fordi vi ikke har villet åbne for den anden diskussion. Andre må rejse disse diskussioner, og vi er ikke fastlåste på disse punkter. Fremfor alt er dette et styrelsesforslag for Danmarks radio, og lad os så diskutere det som et styrelsesforslag. Lad os tage de andre diskussioner i en sammenhæng for sig, og lad være med at afvise Danmarks retsforbunds forslag med henvisning til, at det enten vil fastholde monopolen, eller at det ikke vil åbne for reklamer, eller at det vil åbne for reklamer! Uanset vor stilling til den ene eller den anden af disse sammenhænge er dette et styrelsesforslag; det er i centrum i forslaget.

Det gælder også skattepengeproblematikken, altså spørgsmålet om, hvorvidt vi skal opretholde licens eller ej. Det er rigtigt, at dette forslag bygger på den nuværende ordning, og det skal heller ikke skjules, at vi i retsforbundets gruppe tror mere på licensmodellen end på skattebetalingsmodellen. Det overrasker os ikke så lidt at se fremskridtspartiet i den grad mene, det er lykkeligt, at det går over statskassen og finansloven, og at vi må se at få lidt mere omsætning i den kasse. Vi havde egentlig det indtryk, at fremskridtspartiet arbejdede i den stik modsatte retning, men det er åbenbart ikke tilfældet. Det må vi så tage til efterretning, medmindre vi kan tale fremskridtspartiet til fornuft, hvilket måske er en for stor illusion at nære.

Hr. Bernhard Baunsgaard var i sit indlæg inde på, at postvæsenet havde afvist tanken om

at kunne føre en kontrol med, at det var lytterne og seerne, der indbetalte og stemte på én gang. Vel, lad os skaffe denne dokumentation frem. Hr. Bernhard Baunsgaard mindedes, at det vistnok var sådan. Lad os se dokumentationen og derefter begynde at regne, hr. Bernhard Baunsgaard. Det er nemlig sådan, at når man begynder at regne på, hvad et mandat i radiatorådet ville koste, kan man næppe forestille sig, at nogen ville begynde at købe sig et ved at gå hen og betale licensen for dette mandat, medmindre radiatorådet fik en kompetence til at købe sig reklameadgang, og det er der jo ikke lagt op til i dette forslag. Privatpersoner, endog særdeles aktive lyttere og seere, ville næppe ad den vej købe sig radiatorådsmandater. Det kan man foretage et regnestykke på på en ganske almindelig lommeregner, der fås for 68 kr., og hvis hr. Bernhard Baunsgaard er i tvivl om det regnestykke, skal han få en lommeregner af mig personlig til at foretage det.

Hr. Bernhard Baunsgaard var inde på, at der var et behov for, at Danmarks radio oplyste om den klageadgang, som allerede eksisterer. Jeg skal give hr. Bernhard Baunsgaard fuldstændig ret i, at der er behov for at dokumentere denne klageadgang noget stærkere, men det beklagelige med hensyn til denne klageadgang er jo mere end dette, at man ikke er tilstrækkelig opmærksom på, at den overhovedet eksisterer, det er også det, at klageinstansen ikke er politisk uafhængig. Når vi ser på, hvad der er sket med klager af den ene og den anden art, er realiteten jo, at der kun har været én instans, der på et neutralt grundlag har kunnet bedømme klagerne og på et sikkert grundlag har turdet afvise, hvad der var politisk flertal for i radiatorådet, og det er ombudsmandsinstitutionen. Og netop fordi vi har tillid til ombudsmandsinstitutionen, kombineret med at vi har tillid til forbrugerombudsmandsinstitutionen, kombineret med at vi har tillid til højesterets præsident – i hvert fald de tre i et triumvirat – foreslår vi, at det er de tre instanser, der skal udpege dem, der skal være klageinstansen, for den nuværende klageinstans har det jo med at bøje af efter flertallet i radiatorådet; det turde være uomtvisteligt.

Vel, der forestår et stykke udvalgsarbejde, og vi ser frem til det. Der forestår også forhandlinger i næste samling, og vi ser frem til dem. Vi håber med fremsættelsen af lovforslaget på nuværende tidspunkt at have forhindret

[Mølgaard.]

de ordførere, der har beklaget sig over, at det var meget nye tanker, vi har lagt frem her, i at bruge det samme argument i næste samling.

Ministeren for kulturelle anliggender (Niels Matthiasen):

Jeg har kun tre ganske korte bemærkninger. Den ene er til hr. Svend Andersen (Rosk. a.), som talte om, at den statslige informationsvirksomhed, der skulle finde sted, ville blive reklame for ministre, og jeg ved ikke hvad. Det er den sædvanlige proportionsforvridning, for det, der er tale om, er oplysning om de forskellige love, som folkettinget vedtager. Og jeg må igen sige, at jeg synes, det i høj grad må være i borgernes interesse at få en sådan. Det, hr. Svend Andersen (Rosk. a.) sagde, talte jo netop til gunst for, at det i hvert fald ikke er hos ministrene at dette ansvar skal ligge.

Så skal jeg bare gøre den bemærkning til hr. Bernhard Baunsgaard, at der aldrig har været problemer i forbindelse med den statslige information i Danmarks radio.

Endelig skal jeg sige til fru Nathalie Lind, at det er min hensigt at fremsætte forslaget tidligst muligt i den kommende folketingssamling.

Annelise Gotfredsen (KF):

Jeg skal blot til hr. Svend Andersen (Rosk. a.) bemærke, at han nok ikke er helt kyndig om forholdene i de kommunistiske lande, idet man jo dér næppe tillader en kraftig journalistisk kritik af de statslige beslutninger. Men jeg kan forstå, at hr. Svend Andersen (Rosk. a.) vælger at trampe i fodsporet af ordføreren for den omtalte betænkning, hr. Kjeld Wamberg, og det må jeg naturligvis tage til efterretning.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagenes overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til kulturudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Der er ikke mere på dagsordenen.

Medlem af folkettinget *Erik Holst* har meddelt mig, at han på grund af midlertidig udsendelse i offentligt hverv ikke vil kunne give møde i tinget i mindst 7 dage, hvorfor han anmoder om orlov fra og med den 10. maj 1977 samt om, at stedfortræderen må blive indkaldt.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Miljøudvalget (5/5 77):

Udtræder: Askjær Jørgensen

Nyt medlem: Blæsbjerg

Folketingets næste møde afholdes tirsdag den 10. maj kl. 13 med følgende dagsorden:

- 1) *Spørgsmål om meddelelse af orlov til og indkaldelse af stedfortræderen for folketingsmedlem Erik Holst.*
- 2) *Indstilling fra udvalget til valgs prøvelse.*
- 3) *Anden behandling af:*
 Forslag til lov om ændring af merværdiafgiftsloven. (Omlægning af byggegodtgørelse, momsrefusion til kommunerne m. v.).
- 4) *Anden behandling af:*
 Forslag til lov om ændring af lov om boligbyggeri. (Ophævelse af godtgørelse for merværdiafgift m. m.).
- 5) *Anden behandling af:*
 Forslag til lov om ændring af lov om folkebiblioteker m. v.
- 6) *Anden behandling af:*
 Forslag til lov om statstilskud m. v. til zoologiske haver.
- 7) *Anden behandling af:*
 Forslag til lov om ændring af lov om Statens Kunstfond.
- 8) *Anden behandling af:*
 Forslag til lov om ændring af lov om saltvandsfiskeri.
- 9) *Anden behandling af:*
 Forslag til lov om ændring af lov om ejerlejligheder [af Kirsten Jacobsen m. fl.].

10) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om ejerlejligheder.

11) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om midlertidig regulering af boligforholdene.

12) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om bolig sikring.

13) *Første behandling af:*

Forslag til lov om tillægsbevilling for finansåret 1. april 1976-31. marts 1977.

14) *Første behandling af:*

Forslag til folketingsbeslutning om solidaritet på det pensionsmæssige område [af Svend Andersen (Rosk. a.) m. fl.].

15) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring af skattekontrolloven. (Kontrol med obligationsrenter m. v.).

16) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om vægtafgift af motorkøretøjer m. v.

17) *Første behandling af:*

Forslag til lov om forberedelse af en ejendomsvurderingsreform [af Glistrup m. fl.].

18) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om op-

krævning af indkomst- og formueskat for personer m. v. (Kildeskat). (Beskatning af medhjælpende hustruer) [af Stetter m. fl.].

19) *Første behandling af:*

Forslag til folketingsbeslutning om ligestilling af den hjemmearbejdende ægtefælle med den medhjælpende [af Inger Stilling Pedersen m. fl.].

20) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring af merværdiafgiftsloven (ændring af straffebestemmelserne) [af Bernhard Baunsgaard m. fl.].

21) *Første behandling af:*

Forslag til folketingsbeslutning om ændring af bistandslovens bestemmelser om kontanthjælp i forbindelse med arbejdskonflikter [af Palle Simonsen m. fl.].

22) *Første behandling af:*

Forslag til folketingsbeslutning om ændring af invalidepensionsloven [af Tove Jørgensen m. fl.].

Angående folketingets arbejde de følgende dage i den pågældende uge henviste formanden til den omdelte ugeplan.

Mødet hævet kl. 16.10.